

09 грудня 2019 року

Позиція ФАУ щодо розвитку екосистеми сталого транспорту в Україні.

Глобальний екскурс:

Потреба використання екологічно чистого транспорту в Україні зумовлена світовими тенденціями переходу на електромобілі та наявною в країні екологічною ситуацією. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, Україна займає перше місце у світі за показником смертності від забрудненості повітря на 100 тис. осіб. Макроекономічні втрати від забруднення довікля автотранспортом в Україні оцінюють в еквіваленті 2,5 млрд євро щороку.

Така ситуація спричинена, зокрема, великою кількістю викидів від автотранспортних засобів, адже, середній вік парку легкових автомобілів в Україні – 22,2 роки, і це у два рази більше, ніж в ЄС (11,1 років). За останні роки Україна стала майданчиком для ввезення металобрухту з Європи. Відтак всі ці наявні факти провокують невідкладних заходів щодо створення екосистеми сталого транспорту та довгострокової екологічної стратегії.

Розвинені європейські країни вживають заходів щодо державної підтримки розвитку електротранспорту, зокрема, через прийняття відповідних законодавчих актів, що дозволяє щорічно значно скорочувати обсяги споживання продукції нафтопереробної промисловості та покращувати екологічний стан.

Які передумови в Україні:

В Україні вже зроблено перші кроки щодо екологізації транспортної інфраструктури, зокрема прийняті Законопроекти №10405 щодо зелених номерних знаків та №9260, що вносить зміни до Податкового кодексу, зокрема продовжує дію пільгового режиму ввезення електромобілів в Україну. Та в умовах теперішньої ситуації цього очевидно недостатньо.

Україна демонструє стабільний розвиток інфраструктури зарядних станцій: кількість зарядних станцій в Україні за останні 5 років збільшилася в 60 разів з 35 станцій (38 зарядних пунктів) у 2014 році до 2054 станцій (4069 зарядних пунктів) станом на початок 2019 року. У середньому станом на початок 2019 року на одну зарядну станцію в Україні припадає 7 електромобілів (чисті електромобілі і плагін-гібриди) або 3,5 електрокара на 1 зарядний пункт. Отже, рівень розвитку інфраструктури недостатній.

Основні проблеми транспортної екосистеми сьогодні:

1. Забруднення навколишнього середовища транспортними засобами (найбільший фактор забруднення повітря, що спричиняє смертність та захворювання населення) як муніципальними, так і приватним особистим транспортом, бувшим у використанні (євробляхи)
2. Низька якість та безпека транспортних послуг, що надаються у містах, відсутність інтеграції різних видів громадського транспорту.
3. Відсутність реальних кроків з боку державного управління для стратегічного планування та реалізації політики у галузі.

Цілі та завдання:

Зважаючи на такі вищенаведені факти, а також те, що Україна не може стояти осторонь світових процесів, ФАУ виділяє такі основні завдання у розвитку транспортної екосистеми:

1. Змінити парадигму від виключно споживання електроавто до виробництва його на території України. Таким чином, забезпечити потреби громадян і потреби комунальних міських та міжміських перевезень у екологічній мобільності.
2. Зупинити ввезення екологічно небезпечного металобрухту (вживаних авто) в Україну.
3. Стимулювати внутрішнє виробництво конкурентоспроможного сучасного автомобільного транспорту та його інфраструктури, що відповідає рівню міжнародних вимог.
4. Підвищити експортний потенціал автопрому України.
5. Підтримати інновації та стартапи у галузі промислового автомобілебудування та виробництві

електробатарей.

- б. Створити системи утилізації та/або рекуперації автотранспортних засобів та їх компонентів.

Інструментами вирішення проблеми можуть стати:

Захист та стимулювання внутрішнього ринку:

1. Розробка комплексної стратегії з розвитку екосистеми сталого розвитку транспорту з фінансовим планом розвитку на 3 роки, що поділяється на регіони України.
2. Розгляд проектів законодавчих актів з підтримки виробництва електромобілів та зарядних пристроїв (щодо внесення змін в Митний та Податковий кодекс України для надання стимулів **для виробництва** та експлуатації електротранспорту в Україні).
3. Створити умови для підвищення попиту на муніципальний електричний транспорт (електробуси, електро вантажівки) у великих містах України шляхом запровадження норм (квот) на використання 50% електротранспорту комунальними підприємствами місцевих органів влади та внутрішньо міських перевезень до 2022 року;
4. Запровадити екологічний податок на вживані авто, з градацією в залежності від року випуску (чим старше – тим більший розмір податку).

Підвищення інвестиційної привабливості України.

1. Забезпечити сприятливі умови (стимули – податкові, фінансові) для поліпшення інвестиційного клімату та заохочення інвесторів у даній галузі.
2. Розробити оновлені та прийняти законопроекти щодо розвитку індустріальних парків та СЕЗ (аналоги 2554а-д, 2555а-д) в Україні, як інструменту промислово-економічного прориву в розвитку сучасних технологій та сталої екосистеми міст майбутнього.

Підсумки:

Якщо запровадити всі ці інструменти, зважаючи на те, що в Україні наявні виробничі потужності виготовлення авто, компонентів та комплектуючих для них, та крім того, є ряд інших економічних переваг (порівняно не дорогої висококваліфікований персонал та енергоресурси), ці кроки зумовлюють можливості для України змінити парадигму споживання секонд-хенду з викидами на створення конкурентоспроможної галузі, яка буде перш за все забезпечувати власні потреби. З запровадженням вищенаведених стимулів є шанс стати «лоу-кост» виробничим майданчиком для екологічних авто та відповідної інфраструктури. Крім того, в Україні вже функціонують потужності для повного циклу виробництва автобусів, вантажних та легкових авто, які, тим не менш, використовуються лише на 10% із 100 можливих. Тому було б доречно якнайшвидше вжити заходів щодо поліпшення ситуації в галузі промисловості та інвестиційної привабливості країни в цілому.

Додаток 1

Динаміка росту реєстрацій електромобілів (на основні даних МВС):

